

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 15.

V Ljubljani, dne 10. aprila 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni navadni v Ljubljani.

Vera in politika.

„Slovenski Narod“ z dne 5. t. m. je zelo nevoljen nad „Slovansko krščansko narodno zvezo“, ker se je ustanovila na podlagi pozitivnega krščanstva. Vidi se „Narodu“ iz vsake vrstice, da noče še naravnost udariti po zvezi, ker si noče nakopati očitanja obmejnih Slovencev, kateri od zveze pričakujejo boljše in lepše prihodnosti. Pravi pa, da bode računal z zvezo le toliko časa, dokler ostane pozitivno krščanstvo samo v programu. Geslo „Narodovo“ pa ostane tudi v bodoče: Narod in svoboda!

Kranjske in hrvatske politične razmere glede strank postajajo od dne do dne podobnejše. Kranjska narodna stranka bo prav isto, kar je narodna stranka na Hrvaškem. Obe dobivata podporo od vlade, zlasti pri volitvah, obe se vežeta z nasprotniki naroda, tu z Nemci tam z Madjari, obe se bojita krščanstva v politiki. Glasilo kranjske narodne stranke sicer trdi, da smo vsi katoličani in zato naj stoji, ako že ni drugače, v programu še beseda krščanstvo, a samo v programu, ako bi se pa v dejanju, pri političnih uprašanjih, katera so v dotiki z našo vero, naglašalo krščanstvo, bi se to reklo: nositi samo vodo v Savo. — Clara pacta, boni amici!

Dobro bi tedaj bilo, da bi jedenkrat „Narod“ že vendar pojasnil, v čem obstaja njegov liberalizem, njegova svoboda in svobodomiselnost, da bi povedal, zakaj je zamenjal geslo: Bog in narod! z geslom: Narod in svoboda! Treba je, da pové, v čem sta si Bog in svoboda postala nasprotna, da je svoboda iz gesla pregnala mu Boga.

Ako „Narodovci“ pod svobodo razumevajo to, da se v politiki nočejo dati nadvladati od duhovskega stanu, kar baje razumejo pod besedo „klerikalizma“, potem smo tudi mi na njihovi strani. Tudi mi nikakor ne maramo trpeti, da bi kak

stan v politiki vladal nad drugimi stanovi. Če pa „Narodovci“ razumevajo pod svobodo, da hočejo prosti biti pozitivnega krščanstva, potem jim moramo biti nasprotni ne le mi, ampak vsak pošten Slovenec. Ta svoboda bi ne bila nič drugega, kakor liberalizem v slabem pomenu besede, bila bi osvobodjenje od večnoveljavnih naukov tiste vere, ki je poleg narodnosti najdražja dedščina naših očetov, to bi bil pseudo liberalizem, ki bi prinesel največjo nesrečo slovenskemu narodu. Tak liberalizem tedaj mora popolnoma zavreči ne le kmečko, ampak tudi vse meščansko prebivalstvo naše dežele.

Prav dobro je pojasnil to stvar hrvaški „Obzor“ dne 2. t. m., ko je pisal:

„Večkrat smo v tem listu dokazovali, kako da je politika po vsem svetu, dasi sta vera in politika dva različna pojma, se prišla tudi verskega področja, a država hoče, da upliva na ljudsko zavest samo, ter jo ravna. Odtod toliko versko-političnih uprašanj, v katerih je vsaka politična stranka dolžna, da ima čist in jasen svoj program. Kar se nas tiče, kjerkoli se pojavi kako tako uprašanje, mi stojimo čvrsto na temelju krščanske vere, vse, kar je protikrščansko, je po globokem prepričanju naše stranke tudi protihrvaško. Naša nasprotna stranka, kot vladna večina, ne misli tako, če jo sodimo po njenih delih, a to je ravno najvažnejše. Kajti, ko se gre zato, da se izjavi in da označi čisto in bistro svoj program v tem oziru, takrat bi najraje skrila svoja dela, in ogiba se očitno označiti svoj program.

Uzemimo samo jeden primer.

Liberalizem je lepa beseda, in če bi se pomen te besede ne pačil, mi bi brez vsakega obotavljanja rekli, da smo liberalni. Pozna li kdo boljši liberalizem od onega, ki ga mi zastopamo, kadar zahtevamo pogojev za svobodni razvitek našega državnega življa, kadar zahtevamo na-

rodno svobodo, svobodo tiska, svobodo govora, svobodo volitev; kadar zahtevamo, da se pri nas uvedó vse zdrave, moderne, svobodne uredbe?

Toda dandanes se liberalizmu ne daje več tega smisla.

Liberalizem je beseda, ki se zlorabi, in katero prisvajajo sovražniki cerkve za se. Liberalizem v tem smislu se osobito zlorabi v naši monarhiji, a simptomatično je, da ga zlorabijo posebno protivniki slovanstva, pred vsem pa hrvaštva.

Liberalizem — to je neka beseda in neki pojem, glede katerega bi bilo želeti, da bodi posebno pred in med volitvami našemu narodu jasno, kako mislijo stranke, ki si ga pridevajo. Mi smo liberalni v političnem oziru; toda, kadar pomenja liberalizem nasprotstvo cerkvi in njenim naukom, takrat smo mi najabsolutnejši nasprotniki tega psevdo-liberalizma.

Tako „Obzor“. S tem listom je nekdanj vedno soglašala slovenska narodna stranka in zlasti prijatelj slavnega škofa Strossmayrja — gospod Ivan Hribar.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane 6. aprila. (Izv. dopis.) Gospod urednik! Skušnja nas uči, da je Vaš list jedini na Kranjskem, ki zastopa radikalno narodnost slovensko, in baš zaradi tega zatečem se k Vam s tem dopisom.

Najprej naj Vam povem, da sem častil telovadno društvo „Ljubljanskega Sokola“ kot prvoboritelja za narodne pravice, odkar se je rodil. Ž njim sem bil vedno v najtesnejši zvezi in poznal sem vse staroste osobno. Bili so vedno odločni narodnjaki. Spomin mi navaja dr. Costo, dr. Supanza, dr. Tavčarja ml., Ivana Hribarja i. dr. Kaj ne, to so imena, ki so se odlikovala v

Sanje.

Bila je lepa majnikova noč 1894. leta. Drevje dihalo je mlado, novo življenje, perje kostanjevo je šepetalo in lahen vetrec prinašal mi je skozi okno prijetni vonj kostanjevega cvetja. Na omari pri postelji gorela je luč ter razsvetljevala moje samsko bivališče.

Po svoji stari razvadi bral sem tudi danes v postelji, in sicer Prešernove poezije. Kdo naj mi zameri, da si izbiram tako zaljubljeno berilo? Saj sem mlad človek, ki ni še zgubil vere v moško čast, žensko zvestobo in domovinsko ljubezen.

Spominjam se, natanko se spominjam, kako me je premogel zaspanec pri branju verzov:

•Vremena Kranjcem bodo se zjasnila,
Jim mil'še zvezde, kakor zdaj sijale•.

Morfej, ta prijatelj trudnega človeštva, sprejel me je v svoje mehko naročje in pričaral pred moj duh krasne prizore.

Naš duševni velikan, nesmrtni dr. Prešeren, prikazal se je pred moj sanjajoči duh. Spoznal sem ga takoj, saj sem ga tolikrat videl na slikah, da se mi je moral utisniti v spomin. Srce zadrželo je presenečenja in veselja, videti v osebi moža, čigar poezije so tako često naslajale in tolažile mojo sanjavo dušo. In uskliknil sem:

Pozdravljen, nebrojnokrat pozdravljen in češčen bodi naš pesnik in prorok! Hvala, tisočera hvala in slava tebi, da si speče rojake dramil s svojih pesnijskih sladkimi glasovi k novemu narodnemu življenju. Glej setev, ki si jo sejal v narodno zemljo, ide že v klasje. Naša narodna njiva uzgojila je iz tvoje setve kipečega Gregorčiča, kršnega Aškercarja, trdega Jurčiča in sanjevega Emila Leona. Ko sem izgovoril ime Emila Leona, nasmehnil se je poredno Prešeren in prašal: Emila Leona?

In odgovoril sem z aznesenim glasom: Da, Emila Leona, čegar sladka beseda v novelah in romanih je tolikrat napajala mojo dušo. A ne samo njegova pisana, temveč tudi govornjena plamteča beseda je obilokrat užigala v moji duši domorodni ogenj. On nosi glas slovenskega imena tudi med sorodne brate. V kraljevi Zagreb nesel je pozdrave Planinskih Hrvatov in v vinorodni Dalmaciji prisegal je svečano na državno pravo hrvaško. In tam in pri nas doni mu hvala in slava, kadar dvigne svoj lepo doneči glas v prid in spas Slovenstva. Da, Emil Leon je nedosežen pisatelj, velik Sloven in velik Slovan!

Govoriti sem hotel dalje, toda ironičen na smeh Prešerna me je osupnil in utihnil sem.

Prešeren izpregovori: Ker si še mlad, idejalen človek, ne zamerjam ti tvojega navdušenja. Ko ti teža let in skušnja življenja ohladita kipečo glavo, sodil bodeš treznejše.

Za pouk in premišljevanje pa pogledi skozi okno! Govori, kaj vidiš?

Ozrl sem se skozi okno in govoril: Vidim moža zavitega v plašč, kateri se spreminja v belomodrorudečih barvah, v barvah slovenskih.

Prešeren: Prav si govoril, a kaj še vidiš? Pogledi bliže!

Jaz: Ta plašč je že precej obrabljen in komaj je še čitati napis na plašču: „absolutna narodnost“. Zaplate v črnorudečežoltih barvah, v barvah velikonemških, pokrivajo že deloma obrabljeni njegov plašč. Ne ujemajo se sicer te barve, a bolje je, da je plašč zašit na neokusen način, kakor da gledajo možu skozi prepereli plašč kosti njegovega rojstva.

Prešeren: Govoril si, a kaj ima mož na glavi?

Jaz: Na glavi ima kučmo, kjer je na jedni strani napis „glavna komanda“, na drugi pa „nemškoslovenska zveza“.

Prešeren: Prav si govoril. Sedaj poglej še njegovo lice!

Na to povelje sem se zatopil v sanjavi, globoki pogled moža in dolgo, dolgo nisem mogel ločiti očesa od njega.

Na opetovani poziv pesnika, naj povem, kdo bi bil pač ta mož, sem odgovoril: Znano mi je to lice, znano mi je to oko, nesmrtni pesnik. Zdi se mi, da gledam v obraz našemu

naši domovini! — Bila je pa tudi „Sokolom“ narodna ideja tako sveta, da se je ljubkovanje in občevanje z Nemci članu „Sokola“ odločno prepovedovalo. Izključen bi bil član iz društva, ako bi se bil pregrešil proti tej prvi zapovedi! —

Tako je bilo za časa, ko nas je ljubezen do domovine, — do naroda navduševala, in ko še ni osebna strast kalila narodnih krepostij. A danes?

No, danes je dr. Tavčar starosta in dr. Jos. Kušar podstarosta „Sokolu“! Ves čas, kar se je pričel naš narod politično probujati, poznali smo na Kranjskem tri stranke, t. j. Nemce, Slovence in Nemškutarje.

Nemškutarja imenuje ljudski glas človeka, ki je sicer domačega slovenskega pokolenja, a se brati z Nemci in zastopa njih koristi. Prav te znake pa zapazujemo pri starosti „Sokola“.

Začelo se je pobratimstvo v deželnem zboru. Balohov Jože je spoznal v Ivanu iz Poljan sposobnega človeka za premišljeno transakcijo. Pokazal mu je, kako se sedi na baržunastem stolu deželnega odbora, in Ivan iz Poljan se je ujel v skrbno mu nastavljeno zanjko. — Sklenila se je prijateljska zveza, katero mora odobriti narod, naj velja, kar hoče. Balohov Jože razveselil se je v svoji neskončni modrosti, ker se mu je prvi korak tako posrečil, in pokazal je Ivanu iz Poljan še lepši stol z zlatim okvirom, ter mu pripovedoval mikavno pravljico, kako se je prvi poljanski plemenitaž usedel na Visokem. Na povelje svojega mojstra je skočil sodrug Ivan iz Poljan v volilni boj in privabil svoje najmilejše osobne nemške prijatelje, končno pa skoraj celo ljubljansko nemškutarijo za svojega kandidata na volišče. No, njegovi novi zavezniki storili so mu to ljubav na škodo ljubljanskega narodnega prebivalstva proti spodobnemu povračilu, kakor to že svet zahteva. Danes se sliši povsod, kjer trije Nemškutarji v Ljubljani skupaj sede, govorica: „Baron Schweigel und Dr. Tavčar sind Männer unseres Vertrauens.“ Čili „Sokol“ mora prenašati takega starosta, ki je mož nemškega zaupanja! Nadaljno premišljevanje o tem prepuščam slovenskemu občinstvu in članom vrlega „Sokola“.

„Kaj doživel sem na svetu“? — — — pel bi s starim Kranjcem. Mesto da bi se slovenska podjetja kulturnega pomena podpirala, zahajajo slovenske dame v nemško gledališče, da jih hvali nemčurski svet, in gospodje soprogi obiskujejo sijajne nemške plese ter jih podpirajo iz istega namena z radodarno roko.

Kar se pričinja v kazini mora biti mero-dajno tudi v ljubljanski Čitalnici, — in ker so si Kazinoti privoščili „Ronacher-Abend“, — narekuje ga tudi v Čitalnici odlična dama nemškutarskega gospoda, — to vелеva bon ton — to je: chic — in s tem je napredek na narodnem polju zagotovljen! —

Končujem g. urednik, a pripomniti moram še, da je imel pesnik starega Kranjca — dalje-vidno oko. Ako se ne zajezi sedajna kužna bolezen, bomo skoraj peli: „Slovenec biti nas je — sram!“ Istinovič.

Emilu Leonu. Toda ni mogoče, da bi se ta obožavani naš ljubljenelec tako čudno oblačil.

Prešeren: Govoril si! To je naš slovenski pisatelj, politik in veliki Slovan, Emil Leon...

Pri teh besedah se je pesnik zakrohotal, da je strašno zazvenelo po mojih ušesih in ... prebudil sem se.

Na omarici pri postelji brlela je še luč, skozi okno pa je gledal jasni majski dan.

Zakrohotal sem se nad temi čudnimi sanjami, opravil se ter šel po svojih opravkih.

Vsako leto, ko prinaša lehkokrila pomlad svoje cvetje v dežel, spominjam se tega prizora v sanjah, a marsikaj mi zdaj postaja jasno, česar tedaj nisem pojmlil.

Še sem idejalen kakor poprej, a ne več sentimentaln.

»Vremena Kranjcem bodo se zjasnila,
Jim mil'še zvezde, kakor zdaj sijale.«

Na to verujem, uprašanje je samo, kdaj se izpolnijo te besede našega pesnika-proroka?

Doktor Nekdo.

Iz Korotana, dne 6. aprila. (Po naši zmagi.) Slovenski Korotan, ki je po tridesetletni borbi za svoj obstoj malo duška dal veselju, da je prišel prvokrat zastopnik njegov v dunajski parlament, je zdaj pomirjen in z zaupnim srcem gleda v boljšo bodočnost svojo. Potihnil je strastni volilni boj in Korotan slovenski se vrača k svojim vsakdanjim poslom. Le včasih ga dvigne iz novega ravnotežja in ljubega miru kak nepotrebn, da, recimo, nesrečni pojav ljubljanskih dnevnikov. Naša ljuba dnevnikarja se v prvič ne moreta zjediniti o tem, kdo je na Koroškem zmagal, ali je zmagala „katoliška in narodna ideja“, ali „čisto narodna ideja.“

Poročali ste že, kdo je zmagal na Koroškem. Zmagala bi bila samo slovenska narodna zavest, da ne bi bili izgubili po večjih krajih z lastno krivdo svojih „somišljenikov“, prej svojih občin. Pomagali so nam res nemški konservativci z osmimi glasovi. Mislili smo, da bomo te glasove tem lažje pridobili, ker smo že pri drugih prilikah njih nemškim kandidatom za državni in deželni zbor brezpogojno svoje slovenske glasove oddajali. A težka je bila. S silnim trudom in prizadevanjem pridobili smo dotične Nemce, ki bi bili gotovo raji za nekega nemškega konservativca ali za koga glasovali, nego za odločnega Slovenca Einspielerja. Slednje je goli faktum. Koder so naši zmagali, zmagali so na podlagi slovenske narodne ideje. Je tudi umevno, da mora i naš sicer pošten — seveda katoliški kmet, če se mu toliko govori in pridiguje po različnih shodih, jedenkrat se ogreti za mogočno narodno idejo. To idejo so povdarjali naši govorniki po shodih, te ideje se moramo poprijeti tudi v bodočnosti, ker le ta bo nas najbolj družila, vezala in — rešila nasproti našim odpadnikom in Nemcem, ki zmirom in povsod povdarjajo svoje nemštvo. Nemški nacijonalec in slovenski odpadnik oba hodita v cerkev in javno govorita, da sta katoličana. Kaj nas more rešiti, če ne narodna ideja? Poglejmo nemške konservativne stranke sicer ustrajno delujoče voditelje, kaj so dosegli? Kaj bodo v bodoče dosegli, mi ne vemo, toda mogoče, ali celo verjetno je na Koroškem, da pojdejo še nemški duhovniki v nemškonacijonalni tabor. To dela narodna ideja pri Nemcih, katerim ni treba ogrevati se za njo, ker imajo vse. Zakaj je ne bi mi Slovenci povdarjali? Naj nam ne povdarjajo naši rodoljubi zmirom in zmirom katoliško in narodno. Pri nas se ta pojma ujemata. Pri nas se ne gre toliko za naše katoličanstvo, gre se za naš narodni obstoj, alinarodno smrt. — Nemilo nas je zadelo, da je neki ljubljanski dnevnik našega neumorno in nesebično delujočega g. Legata napadel ter mu očital, da „živi ob družbinem kruhu“ — — in da se mu „mora enkrat za vselej sapa zapreti.“ Gospoda ljubljanska! To je prehud, in reči moramo, surov napad na moža, ki smo ga na Koroškem potrebovali na vse strani. Ko bi njega ne bilo, kje bi bila naša slovenska ladija v tužnem Korotanu? Ali ne veste, gospoda, da je oni isti mož, do katerega je prihajalo vse narodno delo? Ali se ne spominjate, da ste ravno Vi, ki ga zdaj morda napadate, sami k njemu po informacije hodili? Res je sicer, da je zdaj delavcev več na narodnem polju našem, ali smo pa, ker je novi in mladi naraščaj tukaj, opravičeni, moža — v narodni borbi za obstoj koroških Slovencev že osivelega — v kot potiskati in na nečuvn način napadati, ali je on to zaslužil? Če je že res s Koroškega, morda še celo iz Legatovega peresa kaj prišlo v prvi slovenski dnevnik, ali to ni bilo vse dobro, koristno in potrebno, da povsem prav, čemur so gospodje okoli drugega slovenskega dnevnikarja sami pritrdjevali? Gospodje, rešite nas prej, potem napadajte tega ali onega rodoljuba, kakor in kolikor je zaslužil. Radi teh vrstic ne smejo biti hudi gospodje ne pri nas, ne pri Vas, ker prišle so iz čisto narodnega srca.

Delajmo znanprej raji skupno, nego da zapravljamo moči za ta nesrečni bratomorski prepir, ki ga nam hočejo še na Koroško zanesti. Delujmo tudi na Koroškem, ne oziraje se na to, ali je ta narodni delavec prišel iz Kranjske, ali

zelene Štajarske. Podučujmo narod, da ne zabrede po slepariji in goljufiji nasprotnikov v še večjo sužnost, kakor je sedaj.

Podpirajmo z vsemi silami naše narodne težnje, da rešimo svoj rod. Viribus unitis! — delajmo vsi z jedinimi močmi za prelubo, pa žalibog, še tlačeno, skoraj že pozabljeno domovino svojo. Božja pomoč! —p—

S Koroškega, dne 6. aprila. Z nepopisnim veseljem nas je Korošce navdala novica ob ustanovitvi „Slovanske krščansko-narodne zveze.“ „Rešitelj svetu bode naj Slovan!“ Te besede pesnikove, do zdaj skoro le sanjav ideal, prično dobivati dejansko podlago. In, če še nečemo ravno trditi, da bo Slovanstvo svet rešilo, vsekakor pa bo Avstrijo ščitilo pred vsakojakim propadom. Slovanstvo v Avstriji stopa na dan, in na zastavi, katero je razvilo, se bleste zlate besede: „Vse za vero, dom, cesarja! Pravica in krščanska ljubezen!“ — program, ki je ravno nasproten protiverskim in protidinastičnim težnjam liberalnega in nacijonalnega Nemštva. Slovanska krščansko-narodna zveza ima bodočnost, in v njeni bodočnosti je bodočnost Avstrije in njenih narodov. Rekel bi kdo, da sanjam. Toda, če se zatopimo v zgodovino, pogledamo v preteklost in na podlagi sedanjosti zremo v bodočnost, opravičeni smo v nadi na boljše dni, ko bo v Avstriji imelo premoč krščanstvo in njegov glavni steber Slovanstvo. Res je, da se ti ideali ne uresničijo danes ali jutri, tudi bo preteklo prej še nekaj let, a da se kdaj uresničijo, temelj za to je postavljen, začetek je tu. Treba je le nadaljevati in delovati z navdušenostjo in ognjem, kakor ga le more dati stremljenje po uzorih.

Tega velepomembnega pojava v državni zbornici se pa mi koroški Slovenci še posebej, s svojega stališča, veselimo. In menim, da nam radi tega nihče ne bo očital sebičnosti. Vsakdo je samemu sebi najbližji, in tako smo se tudi mi ob tej vesti spomnili najprej sebe. Pa saj nam je nehote prišla misel: Torej vender, vender enkrat se je približal trenotek, ko je v državni zbornici nastopila mladeniško-čvrsta stranka, ki se bo odločno potegovala za brezpogojno enakopravnost vseh slovanskih narodov, torej tudi nas zatiranih koroških Slovencev! Odkrito povemo, da smo s strahom pričakovali, kaj bodo storili Slovenci v zbornici, kaj bo z jugoslovanskim klubom. Bali smo se, da se morebiti vse razbije. A naši poslanci so nas presenetili, dali so nam več, kakor smo pričakovali. O kaki vseslovanski krščanski zvezi si še misliti nismo upali, zdelo se nam je preidealno. Vsa čast torej našim poslancem, ki so to uzvišeno idejo predstavili v dejanje, v čin nedoglednega pomena. Uzorno mišljenje, odločna delavnost pa dobra volja: to je rodilo „Slovansko krščansko-narodno zvezo.“ Oh, zakaj ni tudi doma tako!

Opomniti mi je danes še nečesa. Kakor je že znano iz ljubljanskih dnevnikov, je neki dopisnik tu od nas v „Slov. Narodu“ obesil na veliki zvon zasobne stvari izza naše volitve. Ali, da bi vsaj resnico poročal! Tako pisarenje in odkrivanje tajnosti, pomnoženo z neresnico, moramo najodločneje obsojati. Le „Slov. Narod“ je mogel kaj takega sprejeti, in zato ni vredno kaj več pečati se z dopisom. Pa tudi „Slovenec“ se je v tem oziru prenačil odgovarjaje na lastno roko „Narodu“. Pustil je dopis in brez dokazov v rokah padel z neusmiljeno trpkostjo po osebi namišljenega dopisnika. To je moralo zaboleti. Roko na srce in priznajte: Ne več tako hudo! Tudi najhujša ogorčenost ne opravičuje take taktike. Toda „errare humanum, sed in errore perseverare turpe“ (motiti se, je človeško, a v zmoti trdovratno ustrajati je sramotno)! In drugi del pregovora o „Slovenecu“, njemu zato gre čast, ne velja. Z zadovoljstvom beležimo, da je „Slovenec“ javno storjeno krivico tudi javno popravil, ter tako zadostil žaljenemu možu, ki ima tudi svoje zasluge in vrline.

Iz Gorice, dne 5. aprila. (Razburjenost raste.) Že v svojem zadnjem listu sem sporočil, da je naše slovensko ljudstvo — posebno v bližnji goriški okolici — do skrajnosti razburjeno, a ta razburjenost ne pojema, temuč raste. Temu

je sedaj pač krivo postopanje naših vladnih organov, ki je postalo nerazumljivo, ako smemo vsemu verovati, kar se sliši iz verodostojnih krogov. Predzadnjo nedeljo je bila rabuka v Št. Petru pri Gorici, in sicer tolika, da sta bili tudi tja poslani dve stotnji vojakov. Ljudje, ki razmere in okoliščine dobro poznajo, pravijo, da je vse to postopanje le posledica velike nervoznosti, ki kraljuje sedaj v Gorici na Travniku v glavarstveni palači. Zdi se, da so tam gospodje zgubili kompas in uprizarjajo čine, katerih ne bodo mogli nikdar opravičiti. Neumljivo je, zakaj pošiljajo v Št. Peter in Vrtojbo takoj vojake, ko bi vse nemire lahko udušili orožniki. Ti so prišli pri našem glavarstvu ob ves kredit, in če ne razumeti novjših činov naše slavne policije in našega glavarstva.

Človeku, ki nema čveterovoglatega čela, ni tudi razumljivo, kako se da vojaštvo rabiti v to, da lovi po mirni vasi mirne in nedolžne fante, katere lovi in goni v zapor trumoma. Neovrgljiva resnica je, da so vojaki vlovili in zaprli označenega dne 20 fantov iz Vrtojbe, ki so bili povsè nedolžni, in so bili kot taki v četrtek izpušeni iz zapor. Vladni gospodje hočejo menda na ta način najti one hujskače, o katerih sanjajo oni, da ljudstvo dražijo; dočim dražijo le oni sami s svojim jednostranskim in nerazumnim postopanjem ljudstvo. O tem se bodo gospodje že prepričali, a — pozneje.

Za sedaj konstatujemo, da naša vlada more v vsem Primorju uzdrževati red le še s pomočjo vojaštva, tako v Istri, kakor v tržaški okolici in na Goriškem. In to ne med ljudstvom, ki teži v inozemlje, ali pa, ki bi hotelo razdejati človeško društvo po kakih utopijah, ampak med slovenskim, cesarju in državi zvestim ljudstvom, ki zahteva svoje pravice, to je one pravice, katere mu ustava jamči. S tem je najbolj obsojen vladni zistem na Primorskem. Tako ne more dalje. Kjer more vlada uzdrževati red le s pomočjo bajonetov, tam mora biti nekaj gnilega; a o tem ščeblija že vrabci na strehah.

Iz Istre, dne 3. aprila 1897. — (Kako se vrše volitve po Istri) — Sedaj, ko je volilni boj končan, upam, da cenjenim bralcem ustrežem; ako jim popišem, kako se sploh po tužni Istri voli, to pa tem bolj, ker sem prepričan, da se nikjer ne dogaja pri volitvah toliko nepostavnosti, kot ravno pri nas. — Znano je, da je slovensko-hrvaško-dinastično čuteča stranka za IV. kurijo zmagala, a propadla za V. kurijo. Da, propadla je, toda morala bi imeti, ko bi se bilo le na pol pošteno volilo, do 90 glasov večine. Sicer se pa ne čudite temu, da smo propadli, kajti v Istri je celo to mogoče, kar je drugod absolutno nemogoče. Kako se je tedaj moglo dogoditi, da smo propadli? — V začetku prvotnih volitev v V. kuriji so bili Italijani že skoraj prepričani, da propadejo v tej skupini, pose no po izvršeni volitvi v Pulju, tako se je vsaj takoj drugi dan po tej volitvi baje izrazil koprski župan. — Tedaj na noge, ako ne po pravici in postavnem potu, pa s silo! Zmagati moramo, so si mislili, in menda ž njimi celo visoko c. kr. namestništvo. Posebno pa je bil za zmago unet c. kr. okrajni glavar v Kopru, češ, Badeni se mora prepričati, da žive v Istri večinoma Italijani, kakor sta mu sporočala. — Takoj za tem je bila napovedana volitev volilnih mož za V. kurijo v koprski okolici, kar je pripada koprski županiji. A kaj se dogodi? V noči pred volitvami zginili so raz zidov vsi razglasi, in drugi dan se je volitev za V. kurijo spremenila v volitev za IV. kurijo. Volilcem, ki so prišli v ogromnem številu na volišče, rekla je volilna komisija, da so imeli prejšnji dan priti v Koper volit, ko je bila volitev za V. kurijo. In res se je prejšnji dan nekako na tihem vršila volitev volilnih mož v Kopru, a samo za mesto Koper. Volilec izven mesta so na ta sleparski način zgubili šest gotovih volilnih mož za V. kurijo; kajti po postavi bi morali imeti svojo volilno sekcijo, ker jih je nad 3000. — Vsem tem je bila volilna pravica z največjim nasiljem odvzeta! Ta dan so tedaj volili za IV. kurijo. Italijani pa, boječi se, da ne bi propadli, so pripeljali iz mesta 129 meščanskih volilcev na volišče, ki so popolnoma nepostavno volili volilne moze za kmetijske občine. Na ta

način je bila tedaj okolica koprška, kar je pripada županiji Koper, osleparjena tako za V., kakor tudi za IV. kurijo. Ravno tako so sleparili irendentisti v Izoli. Volilci oddelka Korte bili so ravno tako osleparjeni za dva volilna moza V. kurije. — Vse to se je godilo pred vratmi c. kr. okrajnega glavarstva v Kopru in v navzočnosti c. kr. vladnega komisarja!

Pa, cenjeni bralec, to so še majhne nezakonitosti, vse to bi mogli še nekako potrpeti. A, kar se je še godilo v Labinju, in posebno na Poreščini, med volitvami, to je že ostudno, sramotno, nečuveno! V Labinju nad 800 volilcev niti na volišče niso pustili. Da je bilo to očitno nasilje i vnebovpijoča krivica, spričuje dejstvo, da so bili malo dni pozneje v okolici Labinja izvoljeni hrvaški volilni moze enoglasno! Popred isti volilci niso smeli voliti, a potem so volili enoglasno! Le v Istri je to mogoče!

Na Poreščini volilna komisija ni spolnjevala niti pičice kake postave. V občini Oprtalj je volilo nad 50 mrtvih v obeh skupinah. V drugem kraju seštel so pred volitvijo naši svoje volilce, sešteti so bili tudi „prodanci“. Naših bilo je nad 400, a drugih preko 150. — Nasprotniki — v prvi vrsti volilna komisija — so videli, da ni mogoče poštenim potom zmagati, tedaj naj pomaga nasilje, do sedaj nečuvena sleparija. Volili so kar jednostavno po barvi glasovnic. Na ta način je seveda dobila skoraj vsaka glasovnica barvo nasprotnikovo. Kdor si je upal ugovarjati, iztirali so ga iz volilne dvorane. Tako so seveda nasprotniki lahko zmagali. Tudi to se je godilo vpričo c. kr. vladnega komisarja iz Poreča. Volilo se je le par ur, in toliko volilcev! — Težko se je kdaj na svetu dogodilo, da bi od 280 upisanih volilcev bilo samo 35 veljavnih, a na Poreščini se je to dogodilo pri zadnjih volitvah. Seveda, zmagati moramo, so si mislili Italijani, ako ne z lepo, pa z grdo! Saj tako znajo oni! Sploh kjer koli je bilo mogoče, zmagali so z nasiljem, krivicami in sleparijami. Delali so prav tako, kakor jim je njihov kandidat dr. Bartoli ukazal in priporočal: „osar tutto!“ — predrzniti si vse!

Razun teh sleparij pripomogel je pa največ narodni izdajica dr. Krstić s svojo „Našo Pravo Slogo“ do zmage nasprotnikov. — Pridobil je 16 volilnih mož za svojo stranko, a na dan volitve peljal je vseh 16 v volilno dvorano, kjer so glasovali za največjega nasprotnika slovenske Istre, za framasona dr. Bartolija, dasi ravno tega ni preje povedal. — No, mož je kruha lačen, saj tako smo zvedeli iz verodostojnega vira, in vsled tega ga je italijanska klika ujela v svoje mreže, ter ga seveda gmotno podpirala, in ga še podpira. — Ne čudite se tedaj, cenjeni bralci, da po Istri največ denar deluje in zmaguje. Za denar se vse stori; kdor da več, za ti stega volim, tako si premnogi mislijo. Ne čudite se temu, pravim, saj se na ta način še celo akademično izobraženi moze dajo kupiti, kaj naj tedaj pričakujemo od navadnega, na vse strani odvisnega, zadolženega kmetovalca! — Prav na ta način moral se je garibaldincu Mauronerju umakniti velezaslužni avstrijski patrijot Nabergoj! Denar ga je vrgel! Denar je poslal na Dunaj obkurnega moza Hortisa; in zopet denarju je podlegel kandidat velikega posestva v Gorici grof Coronini. Sedaj so šli „kupljenci“ na Dunaj, a mi pak upamo za trdno, da dva — ako ne več — prideta gotovo še z večjo sramoto domov, kakor je prišel pred šestimi leti tudi „carne venduta“ dr. Vergotini. Istranin.

S Češkega smo prejeli nastopni dopis: Čitalo se je pred kratkim o kraljevograškem škofu Brynychu, da tudi v politiki zahteva brezpogojno poslušnost od svojih ovčic, in da je premalo naroden. To pa ni istina. Brynych je z dušo in s telom Slovan, Čeh, toda ob enem kladivo za neverce. Vsa njegova politika obstaja v tem, da podpira domorodni in krščansko-socialni tisk. Tudi ni res, da bi škof v Hrudimu ne bil priljubljen. Ushodnočeške Atene Hrudim leži blizu škofovskega posestva Hrastov, kjer Brynych večkrat prebiva.

Meščanstvo je (z malo izjemo) dobro katoliško in čisla svojega škofa. Nedavno je imel škof v hrudimski višjedekanski cerkvi, prekra-

snem, gotiškem, veličastno obnovljenem svetišču, za ondoto inteligenco konference, ki so se meščanom jako priljubile. Proti Brynychu grozno ščujejo Helveti, naprednjaki in socialni demokrati, ker jim je nevaren.

Še nekaj o volitvi v peti kuriji v Pragi. P. Jesip Šimon, češki pisatelj, član reda križevnikov z rdečo zvezdo in kapelan pri Sv. Petru v Pragi, je dobil kot kandidat domorodne krščansko-socialne stranke, ki je tu prvič nastopila, znamenito število glasov, namreč 3142. Šimon je vedel, da ne zmaga, a poskus se je napravil, da se spozna moč kršč. socialistov. Ko je bila potem ožja volitev med mladočeškim kandidatom Breznovskim in med socialnim demokratcem, so šli vsi plemiči, prelati, duhovniki, do poslednjega krščansko-socialnega delavca volit Breznovskega, da so preprečili izvolitev socialnega demokrata. Na nekem shodu je Šimon celo govoril za Breznovskega.

Iz zlate Prage, 6. aprila. Po volitvah so postali Pražanje antisemitje. Ljudje, ki prej radi človekoljubja niso prisezali na ta program, nastopili so proti židom z besedo in z dejanjem. Najbolj se je v tem smislu postavilo mesto Smíchov. Velika akc. pivovarna, katero so preskrbljevali židje s premogom, jih je pustila na cedilu, in smíchovski magistrat stopa, kjer koli mogoče, tem klopom človeškega rodu na prste. Sicer imajo pa revni prebivalci zlate Prage dosti uzrokov, da so začeli gledati to zalego nekoliko bolj izpod čela. Ne le, da so tukaj židje najboljši konjski mesarji, premeteni so tudi v drugi podobni stroki, ki ne služi baš človeštvu v čast. — Praški židje pa tudi vedo, da je v sedanjem času „težko biti negramotnim“ — kakor bi rekel ruski mužik, zato se jih ne manjka po šolah, kjer imajo čisto večino, razume se to posebno o Starem Mestu, kjer razodeva marsikak alef in gimel slavo in trpežnost židovskega rodu. — Med 302 zdravniki v Pragi je 98 židov, kateri imajo pa seveda najmanj pacientov pri židih. Ker ravno govorim o Abrahamovičih, mi je prišlo na um kopernenje nekaterih po obljubljeni deželi. Seveda so to le po-hodne želje nekaterih najvinih krivonoscev, kar je prav jasno pokazalo pred tednom zborovanje društva „Sion“ na Dunaju.

Govorilo se je tam posebno, da bi bilo dobro spraviti v Palestino one židovske revčke, katerim ruski samodržec ne privošči stalnega in mirnega delovanja za srečo ruskega naroda. A, glejte šmenta, mislil bi, da se bode tak nasvèt s kipečim navdušenjem sprejel, pa je le pogorel. Kako to? Oglasili so se židovski socialiste, ki so najpred konstatovali, da Žide mori jedino le kapitalizem, ko pa enkrat zmagajo nauki židov samih, Marksa in Lassala, potem zasije tudi tem revežem zlati vek, saj dobi vsaki najmanj „5 korcev polja in jedno celo „furo“ denarja“, kakor so obetali v Pragi na dan ožje volitve v peto kurijo. — Vsak pameten Žid mora uvideti, da „obljubljena dežela“ ni več na jutru, ampak na večeru; koga pa bi vender v Palestini odirali? Sami sebe? — Sicer pa se more reči, da so avstrijska tla za žide kakor navlašč. V zadnjih 20. letih (1875—1895), jih je priraslo kar 39 procentov, dočim ostalih prebivalcev samo 16%. Najboljše se jim godi v Haliču in pa med Slovaki. Največja škoda pa je, da krščeni Žid, ostane Žid; kakor se iz sebičnih namenov prelevi danes iz Čeha jutri v Nemca, tako mu tudi sv. krst ne dela preglavic, kjer se gre za „kšeft“, in ne pravi zastoj star češki pregovor: „Se křtěným židem honem zase do vody!“ (S krščenim židom naglo nazaj v vodo!)

Kako raste Praga s predmestji, kažejo najbolj sledeče številke. Praga brez predmestij je štela lansko leto (1896) 201.400 prebivalcev, od l. 1890. znaša prirastek 18.870 preb.; Žižkov, 58.200, prirastek 15.969 preb.; Vinohrady, 48.250, prirastek 13.177 preb.; Smíchov, 46.460, prirastek 13.727 preb.; Karlín, 23.130, prirastek 3590 preb.; Libeň, 18.110, prirastek 5574 preb.; Nusle, 16.480, prirastek 4740 preb.

Ko se združijo ta predmestja, oziroma mesta, še z nekaterimi občinami iz okolice v jedno celoto, bode štela ta „Velika Praga“ čez pol milijona prebivalcev.

Skoro dobe Pražanje tudi pnevmatično pošto.

Kako skrbje Čehi za svojo mladino, kaže najbolj osrednja Matica šolska, ki je prava mati vseh manjših društev, katerih naloga je, skrbeti za odgojo mladine. V 16. letih svojega obstanka je ustanovila 118 šol (izmed teh 2 srednji), na njenih zavodih se poučuje nad 14 000 otrok. Stroški za leto 1897 so proračunjeni na 297.000 gld. Lep denar! Od Čehov se morejo učiti vsi narodi. — Posebno Rusiji bi ne škodovalo, ko bi češke brate, kar se šolstva tiče, bolj posnemala. Kakšen razloček je med Rusijo in češkim kraljestvom, kažejo najbolj ti mali podatki: L. 1864. je izdala Rusija za ljudske šole 1,2 milj. rubljev, l. 1884. 5,1 milj. rubljev, l. 1894. 4,8 milj. rubljev. Kaj nezanimive, pa nevesele številke!

L. 1866. je bil v Rusiji 1 pedagog. učiteljski kongres, l. 1869. 13; l. 1871. 29; l. 1882. 18; l. 1885. 6; l. 1890. 2; l. 1894. 1; l. 1895. pa ni bilo nobenega.

Ne smemo se torej čuditi, če je v Rusiji kmet prehitel ministerstvo „narodnega prosvetljenja“ in sam zasnoval šole, v katerih sam podučuje svojo deco.

Češki delavci povsod protestujejo proti izjavi čeških socialnih demokratov, poslancev v državnem zboru, ki so se izrekli (seveda zapeljani po svojih nemških voditeljih) kot zastopniki čeških delavcev proti češkemu državnemu pravu.

Jezikovna naredba, katero so prinesli danes vsi češki dnevniki, je uzbudila povsod obče veselje. Sicer je bila proglašena sedaj samo za kraljestvo Češko, v kratkem pa izide ista tudi za Moravo.

Oni češki turistje, ki pojdejo na praznike velikonočne v Dalmacijo, Bosno (in tudi na Črno Goro, če kdo hoče), odidejo iz Prage s posebnim brzovlakom državnih železnic v torek, 13. aprila, 8,50 h zjutraj. V Ljubljano pridejo čez Koroško, Trebiž, Gorenjsko, v sredo, 14. aprila, 3,57 h zjutraj, ob 8 h zjutraj tega dne bodo na Reki, od koder jih popelje ob 10,30 h dopoldne parnik v Zader. Do Ljubljane se jim je mogoče pridružiti. Če niso „Ljubljanci preveč zaspanci“, bodo 14. aprila zgodaj vstali in šli češkim bratom voščit dobro jutro!

Od nekod. Prvi shod zaupnih mož v Ljubljani je sklenil resolucije, katere mora go tovo vsakdo odobravati, komur je kaj na napredku našega naroda. Od tedaj pa je preteklo že precej časa. Takrat so prišli na shod Slovenci iz Štajarske, Koroške in Goriške, in so odobraval resolucije. Nedavno pa je nekdo v „Slov. Narodu“, če tudi v podlistku, nasvetoval, da naj se skliče II. zaupni shod ter naj se program narodne stranke kolikor mogoče prilagodi sedanjim težnjam. Misel je sicer dobra in želeli bi, da bi se tak shod res vršil. Toda — ali si sploh „narodna“ stranka upa sklicati shod zaupnih mož iz cele Slovenije? Dvomimo. Narodna stranka dobro ve, da njene sedanje taktike in sedanjih teženj ne odobrava skoro nihče med izvenkranjskimi Slovenci. Obrnila sta narodno napredni stranki hrbet tudi strogo narodna poslanca Einspieler in dr. Gregorčič, kakor poroča „Narod“. Ako se le nekoliko ozremo po deželah izven Kranjske, moramo tudi reči, da glasila ondotnih Slovencev soglasno obsojajo zvezo narodne stranke z nemškimi liberalci. In kaj naj pričakuje potem narodno napredna stranka od zastopnikov obmejnih pokrajin? Gotovo ne slavo-spevov! Ali le jeden list odobrava postopanje sedanje narodne politike? Ako torej narodna stranka svoj položaj resno prevdari, tedaj mora pripoznati, da je sedanji čas za zaupni shod — najnesrečnejši. Ako pa bi se sklical — in če bi se ne vršil pri zaprtih vratih — tedaj bi gotovo dosegel blamažo in obsodbo Slovencev.

Vsekako bi pa bilo dobro, ako bi se v Ljubljani sklical shod vseh strank iz različnih slovenskih krajev, kjer bi se javno obsodila zveza narodne stranke z Nemci. To bi bil velik korak k slogi. Ako bi pa to ne bilo mogoče, tedaj naj bi se na vseh političnih shodih izven Kranjske in doma protestiralo proti tej koaliciji. Tako bi se vsaj pokazalo pravo javno mnenje. In narodna stranka, ko bo spoznala, da ni na njeni

strani ne samó priprostega slovenskega ljudstva, ampak da jo obsoja tudi velik del inteligencije, bo morala nastopiti druga pota.

Politiški pregled.

V Solnogradu se je za volitve v mestni zbor sklenil med ondotnimi strankami zanimiv kompromis. Za skupne kandidate so se zjedini le liberalna, nemškonacijonalna, meščanska in katoliška stranka proti kandidatom socialnih demokratov. Zase najmočnejša stranka je v Solnogradu pač katoliška, ali vender si ne upa nastopiti s samostojno listo, ker je izid za slučaj ožje volitve dokaj dvomljiv, in bi utegnili prodreti socialisti. Združenje teh po svojih nazorih tako različnih strank ne more biti trajno. Za letošnje mestnozbornske volitve se je sloga dosegla, ker si protisocialistične stranke z ozirom na gospodarski program niso mnogo nasprotne. V mestnem zboru pa zavzema gospodarstvo pač prvo mesto.

Italijansko novoizvoljeno zbornico je v ponedeljek otvoril kralj Umberto s svečanim prestolnim govorom. V njem se poudarja, da je sedaj položaj v Eritreji popolnoma odločen in jase. Italija ve, pri čem da je, zato se bode dalo definitivno določiti glede kolonijalne politike, ki je tirjala toliko žrtv. V nadaljnjem govoru se je kralj spominjal s prisrčnimi besedami vojakov, ki so našli junaško smrt v tujini v boju za domovino. Financijalno stanje države se je že zboljšalo v toliko, da se je doseglo ravnesje v državnem proračunu, dosegli se bodo še boljši uspehi, ko se pritegnejo davkoplačevanju vsi produktivni viri. Nadalje je omenil potrebo, da se pomnoži mornarica z ozirom na napeti položaj na vzhodu, in obljubil je potrebnih socialnih preosnov. Glede postopanja velevlastij proti Grčiji in Turčiji omenja se v prestolnom govoru, da je Italija v popolnem soglasju z ostalimi velevlastmi, kar je iz ozirov na evropski mir potrebno.

Ruski car je izdal jako hvalevredno odredbo o transportaciji v Sibirijo obsojenih. Vse ruske novine so hvalile carjevo odredbo in jo imenovala lep dokaz človekoljubja. Doslej je bila navada, da so v sibirsko prognanstvo obsojeni morali peš prehoditi dolgo in težavno pot, katere so se obsojenci bolj bali, kakor prognanstva samega. Transportacija se je iz različnih vzrokov pogosto zavlekla in pretekli sta čisto dve leti, predno so obsojeni prognanci dospeli na določeno mesto. V takozvanih centralnih postajališčih se je tako včasih nabralo toliko prognancev, da so bile ječe dubkom polne in je bilo vsako ločenje po spolu do cela nemogoče, kar je prouzročilo popolno demoralizacijo jetnikov. Po novi odredbi ljudomilega carja izvrševala se bode sedaj transportacija po železnici, ki bode jetnikom prihranila mnogo truda in trpljenja, državi pa nepotrebnih stroškov.

Na Kubi in na Filipinih so bili Španci dolgo časa v boju proti upornikom nesrečni. Vse žrtve so bile zastonj, španski vojaki so bili do cela onemogli napram ustašem, ki so se lahko in hitro gibali in imeli dobro orožje pa dovolj živeža. V Španiji so že obupavali, da bi mogli zopet upokoriti si lepi in bogati otok. Zadnje dni jim je postala sreča i na Kubi i na Filipinih milejša, in se jim je posrečilo premagati upornike in jim preprečiti prosto gibanje. Na Filipinih so zajeli celo ustaški tabor in se polastili dveh najmočnejših sovražnih postojank. Sedaj je le na Špancih, da si z dobrimi reformami zopet pridobé naklonjenost ondotnih bivalcev. Na Kubi se bodo reforme, o katerih smo že pisali, začele baje v najkrajšem času uvajati. Zadnji čas je, da bode Španija rešena velikanskih žrtv, katere zahteva pacifikacija upornih kolonij, ker so njeni viri že do malega izcisljeni. Poleg tega pa prete Španski notranji nemiri v najbližji prihodnosti, ker dohajajo vedno zopet vesti o velikem karlističnem gibanju. V severnih provincijah, zlasti v Pirenejah, je že zbranih dokaj karlističnih čet, ki čakajo le ugodnega trenutka, da začno boj.

V Carigradu skušajo sedaj razni zastopniki porabiti svoj vpliv na imenovanje novega ekumenskega patrijarha, ki se imenuje praviloma

na cvetno nedeljo. Imenujeta se zlasti škof efeški in pa bivši patrijarh Joahim, ki biva sedaj v samostanu na gori Atoški. Za zadnjega govori zlasti dejstvo, da je v tem poslu že izkušen in da zaradi svoje odlične učenosti uživa splošno spoštovanje tudi pri tujih vladah.

Na Kreti se minuli teden ni dogodilo nič nenavadnega, razmere so ostale iste, ker so velevlasti v svojem postopanju jako neodločne in počasne. Admirali so se dogovorili, da se blokuje atenski zaliv, ker blokada Krete ne zadostuje. Seveda ta sklep Grčiji ni po volji, grški listi ostro pišejo proti velevlastim, češ da silijo s svojim postopanjem Grčijo k vojski s Turčijo, katere bi inace nikakor ne začela. Razširja se vest, da je ministerski svet pod kraljevim predsedstvom sklenil, da v slučaju blokade Pireja začne Grčija vojsko. Grški in turški vladi so dostavile velevlasti noto, v kateri se svarita pred vojsko, ker bi oni, ki vojsko začne, moral trpeti vse posledice, kake prilastitve pa bi velevlasti nikakor ne dovolile. Začetkom tega tedna se je splošno pričakovalo, da Grčija stori kak odločen korak naprej. Slavili so namreč ta teden Grki spomin proglatitve svobode v začetku aprila l. 1821, ko je razvil škof Germanos v arkadskih gorah zastavo svobodne Grške. Vender se ni zgodilo razun nekaterih demonstracij v Atenah nič važnejšega; na tesalski meji, kjer se je pričakovalo resnih izgrediv, ostalo je vse redno in mirno, kar je pripisovati pomirljivim besedam vrhovnega poveljnika princa Konstantina. Razmerje je jako napeto.

O slovenskih vojaki, katere je Avstrija poslala na Kreto, imamo privatna poročila, katera ne prihajajo v časnike.

Turčija in Kreta. Ministerski svet v Carigradu je sklenil dne 8. t. m., da naj Turčija pozove nazaj svojo vojsko, katero ima še na Kreti, ako velevlasti zagotové, da odide tudi grški poveljnik Vassos s svojimi četami in da se pomirijo prebivalci Krete. Boj na Kreti se pa vedno nadaljuje. Na Kandiji je bil hud požar, ki je upepelil mnogo hiš. Pogorela je tudi škofija. Pomagali so gasiti angleški in italijanski vojaki.

Konec ministerske krize. Ministerski predsednik grof Badeni uživa v resnici pri cesarju neomejeno zaupanje. Cesar ni hotel vsprejeti njegove odpovedi in zaradi njega tudi ne odpovedi drugih ministrov. Kriza se je rešila tedaj s tem, da vse ministerstvo ostane; če trajno, pokazalo se bode po velikonočnih praznikih, ko se zopet snide državni zbor. Najbolj nasprotuje Badeniju minister Gleispach zaradi jezikovnih naredb na Češkem, s katerimi se je začela uvajati ravnopravnost Slovanov z drugimi narodi.

Jezikovni naredbi za Češko, kateri sta bili izdani dne 5. t. m., imata nastopni obseg: Prva naredba določa, da morajo, začeni s 1. julijem 1901. l., dokazati znanje obeh deželnih jezikov vsi, ki hočejo vstopiti v drž. službo, bodisi da skušnjo koj naredbe ali tekom treh let po imenovanju. Za sedaj je po potrebi skrbeti, da se pri oblastvih nastavi jezikovno usposobljeni uradniki. Druga naredba obseza določila glede rabe dež. jezikov pri oblastvih na Češkem. Vse pismeno ali ustno podane vloge je reševati v tistem jeziku, v katerem so bile podane. Spisov in listin, spisanih v enem dež. jeziku, ni treba prevajati na nemščino. Urad jih izdaja v jeziku adresatovem. Te določbe veljajo tudi za občine in avtonomna oblastva, kadar jih je smatrati kot stranke. Izpovedi prič je zapisovati v jeziku, v katerem so bile podane. Uradi morajo pri vseh uradnih posvetovanjih rabiti jezik, v katerem je pisana vloga, tudi sodni dvori in senati. Za občevanje uradov na Češkem s centralami ostane i v bodoče nemščina uradni jezik. Uradna razglašila za celo deželo se izdajajo v obeh dež. jezikih, za posamezne okraje in občine pa v jeziku, kateri je tam navaden. V kazenskih zadevah je pri pismenih predlogih in razsodbah glavnih obravnav rabiti jezik, kateri rabi obtoženec in ktere se morata posluževati tudi drž. pravdnik in zagovornik. Za civilnopravne zadeve se v naredbi to isto določa. Vse upise v javne knjige in registre je izvršiti v tistem jeziku, v katerem se je upis zahteval. Pri drž. blagajnicah veljajo

v bodoče sedanje določbe za občevarje s centralami, takisto pri poštnih in brzojavnih uradih in eraričnih industrijalnih podjetjih Oblastva občejujejo z avtonomnimi organi v jeziku dotičnih organov. Na uradni jezik vojaških oblastev in žandarmerije se te naredbe ne nanašajo.

Iz državnega zbora.

Srečni so novi poslanci, ker imajo večkrat počitnice. Prve počitnice jim je prinesla ministerska kriza in druge velikonočni prazniki.

Po daljšem presledku je bila seja državnega zbora zadnji tork. Navzoči so bili vsi ministri. Držali so se ponosno, ker so od cesarja prejeli zagotovljenje „popolnega zaupanja“. Predsedoval je starosta vitez Proskowetz. Prisegli so nekateri novodošli poslanci, med njimi tudi Povše in dr. Laginja. Čitalo se je več novih protestov zoper volitve, vmes tudi oni iz splošnega volilskega razreda v Istri.

Posl. Wolf je prouzročil velik škandal, ker je s silo in opetovano zahteval besedo za neki nujni predlog, a je mu starosta ni hotel dati.

Nato se je zvršila volitev predsedništva. Od 373. veljavnih glasov je dobil dr. Kathrein 258 in grof Attems 114 glasov. Med živahnim ploskanjem je bil proglašen za predsednika zbornice konservativci dr. Kathrein. Zmagale so zjedinjene slovanske in krščanske stranke, namreč: Poljaki, češki klub, katoliška ljudska stranka, konservativci, slovanska krščansko-narodna zveza in krščanski socialisti. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen Poljak vitez Abrahamovič in za drugega podpredsednika Čeh dr. Kramář. Badeni bi bil rad imel vmes tudi nemške liberalce, a napravila se je v zbornici druga večina, najbrž zoper njegovo voljo, in je po dogovoru sestavila začasno skupno parlamentarno komisijo.

Ko se je predsednik dr. Kathrein zahvalil za izvolitev in naprosil poslance podpore pri izvrševanju težke naloge, so volili 12 zapisnikarjev, in sicer iz slovanske zveze dr. Stojana.

Nujna predloga, da se odgovori na prestolni govor s posebno adresno, je sprejela vsa zbornica, razun nemških nacionalcev in socialnih demokratov in nato se je seja zaključila.

Dne 7. aprila je predlagal v seji poslanec Povše, da naj se z državno podporo pomore krajem, kjer je trtna uš uničila vinograde, da se zabrani popolno osiromašenje ljudstva.

Poslanec dr. Krek je pozival vlado, naj kaj skoro predloži zbornici predlogo, da se urede plače diurnistom v državni službi in odpravi dosednji pavšalni zistem.

Poslanec Žičkar in tovariši so pa upražali ministerstvo, kdaj se bode v deželah, kjer Slovenci prebivajo, izvedla enakopravnost pri upravnih in sodnih oblastvih.

Porabil se je ves dan s pritožbami o krivicah, ki so se godile pri volitvah, ker je posl. Daszynski s tem utemeljil nujni predlog.

Poslanec Laginja je stavil nujni predlog, da naj vlada pozornost obrne na nenormalne odnose, ki vladajo na Primorskem, in preišče, če je prav, da je toliko ljudij zaprtih zaradi volitev.

V seji dne 8. aprila je poslanec Hofmann stavil predloge o načinu, kako naj avanzujejo pisarniški uradniki pri sodiščih in čuva nedeljski mir. Poslanec dr. Stojan je predlagal, da naj se tkalstvo in suknarstvo prištejeta koncesionanim obrtom, dr. Pescka, da naj se znižajo pri kmečkem posestvu pristojbine za prenos imetja, dr. Funke, da naj se odpravijo erarske mitnice, dr. Dvořák, da naj se podpre propadajoče kmetijstvo na Češkem in Moravskem.

Nato se je nadaljevala razprava o nujnem predlogu poslanca Daszynskega, da naj se iz 36. članov sestavi odsek, ki bode preiskal nasilstva, ki so se godila pri zadnjih volitvah na Gališkem. Bilo je zopet več burnih prizorov, katere so prouzročili socialni demokrati. Uspregel se je predlog poslanca Stranskega, da naj se izročijo predlogi o tej zadevi legitimacijskemu odseku, ki se bode lahko na to oziral pri odobrenju volitev.

Sodnijsko preganjanje poslanca Szajerja se bode ustavilo za dobo tekočega zasedanja.

Poslanec dr. Šusteršič je stavil za Ljubljano važen nujni predlog, s katerim se vladi naroča, da naj poviša triobrestno posojilo in svojo uknjižbo kolikor mogoče opusti.

Pristaši Stojalovskega so se združili v svoj klub z imenom „poljsko-krščanska ljudska stranka“ pod načelnštvom dr. Danielaka. Klub je neodvisen, krščansko-socialen in vladi nasproten, dokler se ne spremeni zistem.

Domače novice.

Visok poset. Nj. c. in kr. visokost nadvojvoda Ludovik Viktor je obiskal zadnji teden Ljubljano, Gorico in Trst, da se je prepričal o stanju zalog društva rdečega križa, katero skrbi o vojski za ranjene vojake.

Stranka babilonskih zmešnjav je v istini postala narodna stranka na Kranjskem. Pa saj ni čudo! Tako se godi vsaki stranki, katera se ne briga več za načela svojega programa in pušča, da kak najet tlačan dela s sklenjenim programom v strankinem glasilu isto, kar dela kozel v zelniku. Poslanec dr. Ferjančič je čutil vsled tega zadnjo sredo nujno potrebo, ta razriti zelnik zopet nekoliko poravnati. Njegov sicer hvalevredni poskus bode pa še le odkril svetu, kakó silno razrit in razdejan je ta narodni zelnik. „Narodu“ očita dr. Ferjančič neopravičen skepticizem glede slovanske krščansko-narodne zveze, pozablja pa dostaviti, da so ta skepticizem porodili dopisi tistega poslanca, ki je pozneje baje „obolel“. Dalje pravi g. dr. Ferjančič, da se je uprl temu, da bi se v programu zveze odobraval načela, izražena v pastirskem listu avstrijskih škofov, ker je ta letošnji list (razglašen po vseh cerkvah) malokomu znan(!). in ker bi občinstvo sodilo, da se zahteva tudi pokorščina škofom v političnih stvareh. Da je padlo sklicevanje na pastirski list, se trdi dalje, sta pomogla „goriška poslanca, najzvestejša prijatelja kranjskih narodnih poslancev.“ V prejšnjem poročilu je bil pa ostro napaden g. dr. Gregorič, ker se je skliceval na pastirski list(!).

Obupno se glasi stavek Ferjančičev: „So li hoteli kranjski narodni poslanci sami ostati in tavati, broječi tri ali morda samo dve(!) glavi, kakor „divjaki“ po avstrijskem parlamentu?“ — Kaj poreko k temu stavku Ferjančičevi volilci, ki so trdili, da bode njihov izvoljenec gotovo voditi j poslušnih jugoslovanskih ovčic v parlamentu?

Nato uzame dr. Ferjančič, posnemajoč „Slovenski List“, s police program, sklenjen na shodu zaupnih mož, in iz njega citira stavek: „Priznavajo se pa načela katoliške vere, kot trden temelj razvoju slovanskega naroda“ — ter tako dobro pokrtači „Slov. Narod“, češ, da ne pristojajo njegovi stranki, spodtikati se ob „krščanski podlagi“. Potem potolaži „Narodovce“, da je dodatek „pozitivno krščanstvo“ le dodatek brez vsacega pomena(!), in da se tudi nad „prosto cerkvijo“ ni spodtikati, ker je to le „klerikalna fraza“(!). Najinteresantnejšo skrivnost je pa razodel dr. Ferjančič, ko je povedal v članku, da ni on kot poslanec narodne stranke kriv, da je postal načelnik dr. Šusteršič, pač pa je poslanec Šuklje (kateri je podpisal program narodne stranke) tisti „prijatelj“, ki je priporočal dr. Šusteršiča, kot najbolj zaslužnega moža pri osnovanju kluba, za komandanta. Jokaje sklene dr. Ferjančič svojo postno pridigo z grožnjo, da „pridejo čez 6 let s Kranjskega poslanci v državni zbor, kateri bodo brez vsacega obotavljanja podpisali to, kar bodo klerikalni voditelji zahtevali,“ ako se stranka ne organizuje. — Prvi pogoj boljši organizaciji pa bodi — po našem mnenju — to, da se prepove v prihodnje uredništvu „Slovenskega Naroda“, delati z narodnim programom kakor se mu ljubi in drugi pogoj, da stranka, ki hoče biti v slovanski krščansko-narodni zvezi, pretrga zvezo z liberalnimi Nemci. Upamo, da je začetek storjen, ker uredništvo „Naroda“ dostavlja Ferjančičevemu poročilu, da je „hvaležno za predstojajoče pojasnilo“. Hvaležnost za prejete nauke je pa začel poboljšanja. Tako potegnemo narodno slogo znabiti vendar še iz Ljubljane.

„Narodni Dom“ za — breznarodnjake. Prejeli smo že več poročil, v katerih so ostre

tožbe nad čudnimi razmerami v „Narodnem Domu“ v Ljubljani. Ni še pozabljeno, kako je pri otvoritvi „Narodnega Doma“ jedino le inteligenca zabavala se na sijajnem plesu, narod je pa moral ogledovati svoj dom le od zunaj. Zopet je zašumelo med pravimi narodnjaki, ko se je v sveto narodnih prostorih Sokolske telovadnice dovolil znani — nemški ples tako z veseljem. Narodna društva pa morajo moledovati, da se jim odpró Sokolske dvorane vrata. Kam naj se čvrsti „Sokol“ dviga v narodni navdušenosti, ako se mu tako pristigajo peruti? Zopet drugo poročilo se huduje nad samooblastnostjo (!), ki je dovolila, baje brez vednosti odbora, da se je vršil v Sokolski telovadnici Kušarjev volilni shod, in da so potem ondi slavili zmago „Sokolom“ malo podobni elementi. Vsega tega nismo hoteli omenjati, ker nočemo, da bi zaradi skokov nekaterih oseb trpelo odlično in potrebno društvo. Ali, kar smo danes izvedeli, presega meje potrpežljivosti. Prvi maj hočejo proslavljati ljubljanski socialni demokrati v — „Narodnem Domu“. Upamo še, da niso istinite vesti, ki krožijo po mestu, da je odbor „Sokola“ (!) prepustil telovadnico rdeči internacionalci. Za ljudi, ki očitno govore, da ne poznajo nobene narodnosti, vendar ni sezidal slovenski narod s trdo prisluženimi krajcarji „Narodnega Doma“! To se pravi „Narodni Dom“ ukrasti — narodu! Ako je Sokolski odbor v istini to sklenil, pričakujemo odločnega odpora od vsega slovanskega naroda. Mogoče pa je tudi, da ima večina „narodnih Sokolov“ v svojih prsih še iskrico nekdanjega idealno-uzvišenega narodnega ponosa in tolikokrat poudarjene slovanske samozvesti — no, potem menimo, da kmalu pride konec neznosnim razmeram.

Socialni demokrati v boju za narodno stranko. Zadnji „Delavec“ potrjuje vse ono, kar smo mi pisali o udeležbi in glasovanju socialnih demokratov pri državnozbornih volitvah na Kranjskem dne 18. marca t. l. „Delavec“, ki je gotovo o svojih ljudeh dobro poučen, odločno trdi, da bi se bila narodni stranki huda godila brez socialnodemokratskih glasov. Znano je, da so k zmagi narodne stranke pripomogli tudi Nemškutarji. Žalostno tedaj v resnici, da je narodna stranka prišla tako daleč, da mora imeti dvojne berglje: nemškutarsko bergljo ob desnici in socialnodemokratsko ob levici.

Nemška stranka na Kranjskem se zahvaljuje svojim volilcem, da so se pri zadnjih volitvah polnoštevilno udeležili volitve ter šli v boj za interese Nemštva. Da se more kranjsko Nemštvo samo radi svojih interesov vezati z narodno stranko, to ve vsak razsoden človek in naj „Narod“ to še tako zanikava.

„Slovenski Svet“ je v dolgem članku obšodil delovanje narodne stranke na Kranjskem. Med drugim piše naslednje: „Slovenci so sto in stokrat kazali, da so jim zgled delovanja Čehoslovani, in v narodni stranki so si tu in tam, tudi v poslednjih mesecih, dovoljevali celo potratu pridevka svobodomiselne ali „napredne“ stranke, kakor delajo to Mladočehi. No Čehi, poprej Staročehi in sedaj Mladočehi, se niso ogrančili na delovanje po mestih in trgih, in so si pridobili in ohranili tla tudi na kmetih. Češke narodne stranke niso šle rākove poti ne po mestih, ne na kmetih; nasprotno, narod niti z Mladočehi ni povsod zadovoljen, in ustvarjajo se radikalniše stranke, obračajoče se celo proti Mladočehom, tudi če ne gledamo na socialno demokracijo, proti kateri se v obče tudi Čehi niso oboroževali povoljno. Vsekakor Čehoslovani napredujejo tudi v nacionalno-politiškem pogledu. Slovenska narodna stranka pa nazaduje in je v resnici neslišano pogreznila se v oportunistem in nedelavnost. In to se je godilo poprej in zgodilo sedaj, ko se bliža doba važnih odločevanj!“ — Ali se ne boji „Slovenski Svet“, da ga bode „Narod“ opsoval s klerikalcem?

Državni poslanec g. dr. Janez Ev. Krek namerava prirediti o veliki noči v Ljubljani shod, na katerem bode poročal o položaju v državnem zboru. Dobro bi bilo, ko bi tudi poslanec ljubljanskega mesta, g. Kušar, svojim volilcem priredil enak shod.

Zveza na gospodarskem polju. Na shodu g. poslanca Hribarja v „Narodnem domu“ se je trdilo, da obstoji zveza kranjske narodne stranke z Nemci samo na gospodarskem polju. Morda se ta gospodarska zveza kaže v tem, da se oddajajo dela tujim tverdkam sosebno nemški Stavbinski družbi, kjer je komandant baron Schwegel, ter da se prezirajo in zatirajo domače tverdke. Na taki „gospodarski zvezi“ je ljubljansko obrtništvo narodni stranki zelo hvaležno!

Volilni shodi, na katerih se postavijo kandidati za ljubljanske občinske volitve, bodo za tretji razred v nedeljo dne 11. t. m. ob 11. uri dopoldne, za drugi razred v torek 13. t. m. ob 7. uri zvečer in za prvi razred v sredo 14. t. m. ob 7. uri zvečer. Prvi bode v Narodnem domu, ostala dva v magistratni dvorani.

Židovske ulice v Ljubljani. Koncem preteklega leta je stavil g. Turk v ljubljanskem občinskem svetu predlog, naj se dosedanji „Židovski ulici“ da ime „Einspielerjeva ulica“, dosedanji „Židovski stezi“ pa ime „Navratilova steza.“ Predlog se je odkazal policijskemu odseku. Občinski svet je v seji 6. t. m. sklenil, da se bode na predlog tedaj oziralo, ko dobi napise mestu priklopljeni Vodmat. Naj bi skoro vsaj iz uličnih napisov izginilo židovstvo iz Ljubljane!

Židje so tu! Takoj, ko se je pojavil v slovenskem časnikarstvu naš list, kazali smo v njem na nevarnost, ki preti ljubljanski trgovini in obrtu, če se mala tukajšnja židovska naselbina razširi. Opazili smo usiljevanje židov na javnih trgih, zato smo takoj zaklicali mero-dajnim činiteljem, naj ne silijo naše itak malo razvite trgovine in obrta v nezdravo konkuren-cijo. Kakor smo naznanili v peti številki preteklega leta, nameravala je neka židovska tverdka pridobiti si prostore prejšnjega poštnega poslopja ter v njih otvoriti vsakovrstno trgovino. Ta namera se ji je, kakor se čuje, posrečila. Koliko so pri tem židovskem naskoku na našo domačo trgovino in obrt pokazali odločujoči zastopi svoje rodoljubno stališče, nam ni znano. Žide bomo tedaj morali trpeti v svoji sredi! Kdor hoče, da se naša bela Ljubljana na gospodarskem polju zdravo razvija, ta čuj: „Židje so tu — kupujte samo pri krščanskih tverdkah!“ Vse slovenske liste v Ljubljani pa prosimo, da opozore svoje čitatelje na najno vejšo židovsko akcijo v Ljubljani. Z ozirom na pretečo nevarnost je treba skupnega postopanja.

Obrtniški shod. Obrtna zveza za Kranjsko je priredila v sredo 7. aprila ob 8. uri zvečer v dvorani pri Maliču shod, katerega se je udeležilo 100 obrtnikov, ki so zanimanjem poslušali izvajanja govornikov. Shodu je predsedoval predsednik obrtne zveze za Kranjsko g. Eberl. Prvi govornik, občinski svetovalec g. Turk, je govorilo pomenu občinskih volitev. Sedanji mestni zbor ne brani zadostno koristi obrtnikov. Predlogi, katere predlože obrtniki, se odklanjajo. Gospodje na magistratu hočejo napraviti iz Ljubljane popolnoma moderno mesto, a denarja za to ni. Kar imajo druga mesta, moramo imeti v Ljubljani, kje se bode pa denar dobil in kdo bo obrestil plačeval, tega gospodje, ki tvorijo večino v mestnem zboru, dosti ne pomislijo. Gospodarstvo je zavoženo, veliko je pri tem kriv tudi prejšnji župan. Treba je v občinski svet poslati novih, delavnih močij. Govornik omenja nameravano povišanje doklad od 10 na 25 %. Povišanja merodajni činitelji niso odobrili, kar je tudi zasluga obrtne zveze za Kranjsko, ki je na svojem prvem shodu nastopila proti povišanju. Mestni zbor naj se ne peča s politiko. Opozicija mora biti v njem! — G. Kregar je razpravljal o položaju ljubljanskega obrtništva. Govornik se pritožuje, da so mestni zbor, obrtna zbornica in sedanje obrtne zadruge, sosebno čevljarska, prepopustljive napram židom, ki prihajajo sedaj v Ljubljano uničevati pošteni domači obrt. Govorniku se zdi novo podjetje ljubljanskega mesta, namreč električna razsvetljava, kaj kočljivo podjetje. Omenja članka o mestnem gospodarstvu v „Edinosti“ z dne 6. aprila t. l., kjer člankar dokazuje s številkami, kako naš narodni občinski svet na korist tujih tverdk meče tisočake skozi okno, in kako se prezirajo cenejše domače tverdke. Tujim tverdkam oddajajo

se dela celo pod roko, brez razpisa. Grasselli je šel, a slabo gospodarstvo je ostalo! — G. Turk povdarja, da se je v občinskem svetu večkrat potegoval za to, da bi se dela posamezno razpisavala, ne pa skupno. Tako bi bilo onemogočeno, da bi glavni podjetnik pritiskal manjše. Govornik obžaluje, da se Slovenci niti v Ljubljani ne moremo razumeti. Veseli ga, da narodna stranka sklicuje za občinske volitve volilne shode, in da ni prej javno proglasila svojih kandidatov. S tem so gospodje pripoznali, da sami ne opravijo nič, kajti najvišja inteligenca in najnižji obrtniki imajo pri volitvah jednako važne glasove. Dalje izraža g. vrnik svoje veselje na združenju vseh slovenskih in hrvaških poslancev na Dunaju v slovansko-krščansko narodno zvezo. Če so se generali združili na Dunaju, zakaj bi se mi lasali doma?! Žalostni domači prepir največ škoduje obrtnikom. Ker je obrtna zveza za Kranjsko na prvem svojem shodu zahtevala združenje slovenskih in hrvaških poslancev, predlaga govornik resolucijo:

„Shod obrtne zveze za Kranjsko iskreno pozdravlja toliko zaželeno združenje vseh slovenskih in hrvaških državnih poslancev v jedno celoto, ker je to dokaz, da vsi zastopniki našega naroda uvidevajo potrebo složenega skupnega delovanja. Obrtniki izrekamo nado, da se v kratkem napravi sloga tudi doma, in sicer po isti poti, kakor so to storili naši državnozbornski poslanci, da nam bo mogoče na korist gospodarskega in narodnega našega napredka uspešno delovati. V to naj blagovolijo v prvi vrsti uplovati naši državni poslanci.“

Resolucija se je sprejela z oduševljenjem jednoglasno. Predsedništvo jo je takoj odposlalo g. državnemu poslancu dr. Bulatu. Zaključujoč sejo, prosi predsednik g. Eberl zbrane obrtnike, da na nedeljskem shodu v „Narodnem Domu“ glasujejo za take kandidate, ki bodo zmožni v mestnem zboru dejanski in neodvisno zastopati propadajoče obrtništvo.

Konference za moške so se pričele v stolnici minoli torek. Pred. g. p. Volbert S. J. obdeluje tvarino: Vera v socialnem pomenu. Govori so bili izvrstni, kakor smo se do sedaj prepričali, tudi poslušalcev je bila cerkev polna. Vender bi uprašali: bi li ne bilo umestno, ko bi se sličen predmet obdeloval kje tudi v slovenskem jeziku od tacega govornika, ki je zmožen in dobro poučen o naših razmerah? Ali res nimamo Slovenci mož, ki bi tekmovali z nemškimi jezuiti in ki bi nekoliko omejili preveliko število nemških govorov v ljubljanski stolnici? Mislimo, da Ljubljančanom ni treba tolikokrat pridigovati nemški in da bi jim veliko bolj ugajalo, ko bi se jim preskrbelo tehtnih slovenskih govornikov. Ljubljanska inteligenca sicer posluša nemške govore, a zakaj bi se ji ne dalo naravnega prava, da sliši govore v svojem domačem jeziku, ker je vender velika večina ljubljanske inteligence slovenska. Na periferijah zatirajo naš jezik v cerkvah, zakaj bi ga vsaj v Ljubljani ne spoštovali?!

Nove delavske hiše. Generalna direkcija tobačne režije naznanila je mestni občini, da se je odločila radi nedostajanja primernih stanovanj v Ljubljani, graditi nove delavske hiše. Vodstvo tukajšnje glavne tobačne tovarne bode vse potrebno določilo.

Novoizvoljeni tržaški župan dr. Dompieri je dobil cesarjevo potrjenje. V sredo 11. t. m. se je vršilo slavnostno umeščenje novega župana. O tej priliki je izrazil cesarski namestnik vitez Rinaldini nadejo, da ostane isto „prijazno“ razmerje med vlado in Lahoni, kakeršno je vladalo dosedaj. Gospod Rinaldini ima, ali slab spomin, ali si pa samemu sebi želi, da bi ostalo dosedanje prijazno razmerje, ki pa po naravnih zakonih dolgo ostate ne more.

Italijani v Primorju besne. Vsak dan se čuje o novih izzivanjih in napadih na Slovence. V Kopru je te dni italijanska sodrga napadla slovenske učiteljske ter jih na ulici obdelavala s pestmi. Druhal je hotela udreti tudi v neko stanovanje učiteljskihnikov, a se ji ni posrečilo. Napadi so se ponavljali. Slovanski učiteljski, ki se letos uprav uzorno vedejo, niso mogli v šolo, ker so se bali na ulico. Kompe-

tentne oblasti so bile pri tem nebržne. Istega dne so bili napadeni v Kopru slovenski novinci, ker so došli v mesto s slovensko zastavo. Usula se je nanje kar toča kamenja in palic. Ali more biti ljudstvo naše mirno ob teh dejstvih? Slovan ne bi smel živeti na svoji zemlji?! Vse kaže, da bode položaj v Primorju vedno hujši in nevarnejši, ako se hitro ne spremeni ondotni zistem.

Primorski Slovani stoje tudi po volitvah sredi boja. Sosebno mnogo trpita goriška „Soča“ in „Primorec“, ki odločno branita pravice slovanske večine in avstrijsko misel, katero na Primorskem zastopa slovanski živelj. Gospod državni pravdnik Vidulich konfiskuje številko za številko. V očigled nenaravni zvezi, katero ima protiavtstrijska iredenta, morajo dobiti primorski Slovani še večjo moralno moč za nadaljevanje svojega pravičnega boja. Vse ječe in vse mučenje naših ljudi ne bo odvrnilo spremembe, ki mora priti. Primorski Slovani in njihovo ča sopisje so v tem boju postali složni. Tako je prav — le tako bode mogoče izvesti veliko gospodarsko akcijo, ki se sedaj pripravlja v Primorju proti Italianissimom. Primorske Slované krepko podpirajo: „Politik“, „Reichswehr“ in „Reichspost“, ki brez strahu kažejo nemškemu narodu in višjim krogom — ti so sosebno pouka potrebni — na rane avstrijskega telesa. „Reichspost“ je priobčila tudi dopis iz Istre, katerega je prinesel „Slovenski List“ o zmagi lože dne 27. marca t. l.

Tržaških okoličanov je bilo pri volitvah mnogo zaprtih in to je za nje in njih družine nov, hud udarec. Zadnji torek je bilo še okoli 40 slovenskih okoličanov v zaporu. Nabirajo se milodari za nesrečne rodbine med ondotnimi rodoljubi. Tudi naše somišljenike opozarjamo na nesrečne trpine, ki za rodoljubje in pravico zdihujejo v ječi. Darove sprejema uredništvo „Edinosti“ v Trstu.

„Reichswehr“ in italijanski klub. Zaradi dveh člankov, s katerima je poloficiozni časnik „Reichswehr“ na Dunaju dobro in po pravici ošibal progressovsko stranko in njeno nasilstvo na primorske Slované, je bila prva pot italijanskega kluba, da je šel ministerskemu predsedniku tožit ta hudobni list. S tem so se Italijani le osmešili, dosegli seveda niso ničesar. „Reichswehr“ jim zato daje nastopni nauk: „V dodatku k našemu današnjemu zjutranjemu izdanju smo sporočili, da je došla k ministerskemu predsedniku, grofu Badenju deputacija iz državnozbornskega kluba italijanskega, da se britko pritoži proti zlobni „Reichswehr“. Dečak „Reichswehr“ je bil zopet enkrat poreden in nespodoben in radi tega naj bi dobil ukor od svojega učitelja — mislili so si Italijani. Tega ne vemo, kaj jim je odgovoril ministerski predsednik, toda to jedno vemo: Ako Italijani žele česa, bi storili dobro, da se obrnejo do nas. Ako jim je kdo dal kak drug naslov za pritožbo, poučil jih je krivo. Za vsa zlodejstva, ki smo jih storili, smo le mi sami prva, druga in tretja instanca. Ali pa je bilo Italijanom le do tega, da bi se kazali „velike“ pred Trstom in okolico in njiju — zapovednikom? Slutimo namen, a to nas ne ozlovolja. Sicer pa bi svetovali gospodi od progressa, da pomislijo še jedno. Ako vedo tako natančno, kaj se nam spodobi, zakaj pa nimajo nikakega smisla za breztačnosti, ki jih dela sleherni dan, po jedenkrat in tudi po dvakrat, iredentovsko novinstvo na Primorskem? Najprej naj brzda svoje novinarske vročerkve in naj jim nad uredniške mize obesijo avstrijske stenske karte, predno se ogorčajo na našem orgorčenju.“

Isti list, v številki od minole nedelje, pa prinaša nastopno izjavo nekega člana „Slovanske krščanske narodne zveze“: „Veliko veselost je vzbudilo v naših krogih, ko smo izvedeli, kako so šli naši Italijani na — beračenje. Čudno je res, kako tenkočutni in senzitivni so ti gospodje, kadar so na Dunaju. Pri nas na Primorskem niso tako občutljivi — vsaj tedaj ne, kadar morejo zasramovati nas Slované. Naravnost nemogoče je, da bi opisali vse, kar se dogaja v nas. Odličen član našega kluba bi mogel zapeti pesem o tem. Povodom njegove izvolitve so hodile po mestu goriškem cele tolpe

dvomnih življev, usklikaje „abbasso“ izvoljencu. Fanatizem po italijanskih agitatorjih nahujskane množice je tolik, da stariši uspodbujaajo celo 4—6letne otroke, da naj kriče Slovanom „abbasso.“ V nas je, kakor rečeno, uzbudilo veselost, da se žaliyo Italijani in da zatajujejo ulogo, ki jo igrajo doma. Na Primorskem jim je stvar povsem drugačna. Seveda, tam so gotovi svoje stvari, ker tam občujejo z njimi v glave-rokovicah. Na oblastvih pa je, da se v resnici cesarju zvesti slovenski življi čuvajo pred terorizmom italianissimov.“

Žid fotograf g. Landau se jezi v „Narodu“, ker smo opozorili, da so v njegovi izložbi slike nekaterih duhovnikov in ker smo rekli, da to ni prav. To res ni prav! Dolžnost slehernega Slovenca je, podpirati domači fotografski zavod g. Davorina Rovšeka!

Društva.

„Glasbena Matica“ ima v ponedeljek 12. t. m. ob 8. uri zvečer v „Sokolovi“ dvorani tretji redni koncert. Izvajati se skladbi: Schubertova simfonija št. 7, C-dur, in W. A. Mozartov „Requiem“.

Tamburaški zbor ljubljanskega „Sokola“ priredi danes ob 1/2 9. uri zvečer na čast zborovemu ustanovitelju g. Josipu Nollju družbinski večer in tamburaški koncert.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so zadnji mesec poslali: Č. g. Franc Gomilšek, kapelan v Jarenini, 5 gld. 30 kr., katere so zložili volilni možje v Mariboru. — G. Jožef Novak v Poviru 30 gld. — Slavna hranilnica in posojilnica v Metliki 5 gld. — G. Avg. Kunc, trgovec v Črnomlju, mesto venca na grob prijatelju Fr. Kastelicu 10 gld. — G. notar Luka Svetec v Litiji nabrani dar pri valeti g. Viktorja pl. Andrijolija v znesku 13 gld. 30 kr. — Moška podružnica na Vrhniki 100 gld. — Trnovski Mohorjani v Ljubljani po Č. g. Fr. Ferjančiču 6 gld. 10 kr. — Iz Konjic 25 gld. — G. Mat. Šmid, učitelj v Slov. Gradcu, znesek 10 gld. 13 kr., nabran pri volitvi drž. poslanca Robiča. — Slavna posojilnica v Zagorju ob Savi 10 gld. — Iz nabiralnika pri g. Perhavcu v Vipavi 3 gld. — Ženska podružnica v Sežani 50 gld. kot drugi del pete pokroviteljnine. — Harambašica v Rajhenburgu nabrala na čitalnični veselici in nekaj drugih doneskov 10 gld. 17 kr. — G. J. Ažman, dacar v Cerknici, nabral 77 kr. — Slavno upravništvo „Slov. Lista“ zbirko 3 gld. 25 kr. — Slavna hranilnica v Cerknem 10 gld. — Podružnica v Novem Mestu po g. Iv. Škerlju 100 gld. — Tarokisti v Železnikih 1 gld. 50 kr. — G. Fel. Tribuč v Mozirju zbirko 7 gld. — Litijsko-šmartinske Slovenke za piruhe VII. pokroviteljnine v znesku 100 gld. z željo, da bi slovanska blagovestnika izprosila pri Vsegamogočnem boljših časov našim ubogim primorskim sestram in bratom. — Č. g. župnik Jos. Lavrič v Ambrusu 2 gld. — Ženska podružnica v Črnomlju 33 gld. — Slavna posojilnica v Logatcu 10 gld. — A. S. Tolminec v Gradcu mesečni donesek 5 gld. — G. Jos. Petrič, zalagatelj svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 45 gld. — Slovenci, vrnimo se po hudih političnih bojih k mirnemu kulturnemu delu v prid dragemu narodu, in spominjajmo se zopet večkrat potrebne naše družbe! Slava darovalcem!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Časniški glasovi

o slovanski krščansko-narodni zvezi.

„Slovenski List“ je že v zadnji številki izrazil svojo radost, da so osnovali poslanci v dunajski zbornici slovansko krščansko-narodno zvezo, katera je velikanskega pomena za prospeh Slovanstva v Avstriji. Za danes prepuščamo besedo dopisniku s Koroškega na drugem mestu in navajamo tu nekatera mnenja o tej zvezi iz drugih listov.

„Edinost“, najodličnejša boriteljica med slovenskimi listi za skupen klub slovenskih in hrvaških državnih poslancev, pozdravlja navdušeno doseženo zjedinjenje ter piše: „Delo za blagor naroda nalaga veliko odgovornost in glavna

dolžnost poslancu je: zavedati se te svoje velike odgovornosti. Sosebno slovenskemu poslancu mora biti neprestano pred očmi, da je zastopnik naroda, ki se le ustvarja podlago svoji ekzistenci, naroda, ki se mora boriti za najelementarnejša svoja prava, naroda, čegar ekzistenca v mnogih točkah ob periferiji visi na jedni sami niti. Ako imajo naši zastopniki vse to pred očmi, in ako imajo srce za bedni rod svoj, potem se morajo vestno izogibati vsemu, kar bi jih utegnilo razdvajati ter iskati le onih točkov, ki jih spajajo in silijo na skupno delo. Tudi mi nismo toliko najivni, da ne bi videli razlike v nazorih posamičnih poslancev v tem ali onem; ali prva je vendar le — ekzistenca. Čemu naj bi se slovenski poslanci prepirali med seboj, kako naj bi bila urejena slovanska hiša, dokler te hiše — nimamo?!

Osigurajmo si torej svojo narodno bodočnost, svoj obstanek, ustvarimo si pogoje za svoj narodni razvoj, potem bomo v božjem imenu govorili lahko dalje o podrobnostih!

Osiguranje bodočnosti našemu narodu, to bodi prva naloga državnim poslancem! Narodni dom si moramo ustvariti, v katerem bode prostora za vse!

Tako zahteva od poslancev ljubezen do rodu. V imenu te ljubezni, v imenu slovenskega patrijotizma in z ozirom na nevarnost, v kateri se nahaja rod naš, pozdravljamo iskrenim veseljem in patrijotičnim zadoščenjem novo slovansko skupino v državnem zboru kakor jamstvo boljše bodočnosti. Hvala vsem poslancem, ki so slušali glas rodoljubja in ki so se združili v bratsko kolo v obrambo domovine.“

„Slovenski Gospodar“ piše: „Prihodnja nedelja še sicer ni velikonočna, ampak cvetna, vendar danes te vrstice pišemo s tako veselim srcem, kakor da bi se že razlegala radostna aleluja in čez hrib in plan doneli velikonočni zvonovi. Kaj pa je vendar uzrok tej naši izredni radosti? Jugoslovanski klub v državnem zboru na Dunaju se sicer ni ustanovil, pač pa se je ustanovila slovanska krščansko-narodna zveza.“

„Slovenec“ piše: „Nas sestava te zveze zelo veseli. Prvič zato, ker slovanski poslanci v državnem zboru prvič nastopajo kot organizovani zagovorniki pozitivno krščanske ideje, drugič zato, ker so se naši poslanci s to zvezo prvič pokazali kot organizovani slovanski zastopniki kakor prelepa kristalizovana podoba avstrijskih slovanskih narodov; in tretjič zato, ker je zveza takoj s početka nastopila v takem številu, da morajo ž njo računati vsi odločevalni faktorji.“

Zato bomo mi zanaprej od svoje strani presojali delovanje vseh poslancev, združenih v „slovanski krščansko-narodni zvezi“, kot celotno in v tem oziru tudi vravnavali svoje postopanje. Iskreno pa želimo, da store isto tudi druga glasila slovanska, da konečno vendar le preidemo preko vednih neplodnih osebnih napadov na dnevni red ter da pridemo do resnega skupnega dela, katerega smo svojemu narodu dolžni vzlasti v sedanjih kritičnih razmerah. Kar je bilo rekriminacij glede snovanja jugoslovanskega kluba, pozabljene so, ker je vspeh teh razgovorov tako nepričakovano vesel.

Bog živi novo slovansko krščansko zvezo! Bog živi vse njene člane pri složnem delu!“

„Slovenski Narod“ je s svojimi nazori glede na slovansko krščansko narodno zvezo v slovenskem časnikarstvu popolnoma osamljen. Vrti se, kakor pijana muha. Včeraj je bil zoper program zveze, danes je za zvezo. Kadar je negativnokrščanski socijalist Mali na vrhu, pobija zvezo, ker je krščanska, če pa pride član zveze in nepozitivno krščanski dr. Ferjančič k sapi, dobi nekoliko batin urednik Mali po vrhu, ker se je spodtaknil ob krščansko zvezo. O tej klobociji v „Narodni tiskarni“ govorimo na drugem mestu.

Prav lepe in prepričevalne so pa v „Narodu“ nastopne besede Ferjančičeve, ko piše: „V „Slovenski krščansko-narodni zvezi“ združili so se vsi slovanski in hrvaški poslanci ter maloruski, — torej trije slovanski narodi, broječi 5

milijonov prebivalstva. Ta zveza, prva te vrste v avstrijskem ustavnem življenju, bode imela, to upamo, privlačno silo. Vsak Slovan, ki ne bo hotel biti v češkem ali poljskem klubu, najde zavetja v njej in ker je klub tesno zvezan s češkim in poljskim klubom, ostane vsak Slovan v skupni celotni zvezi. Ta naš klub je več kakor jugoslovanski klub, katerega smo srčno zaželeli, in ker se nam je videlo to združenje boljše kakor v jugoslovanskem klubu, segli smo po njem. Združenje je torej moralo priti, če nismo hoteli še nadalje hoditi po puščavi politične brezuspešnosti.“ (Konec pride.)

Najnovejše vesti.

Za Ljubljano. Po inicijativi g. dr. V. Goričica, ki je bil ta teden nalašč zato šel na Dunaj, so v seji dne 8. aprila stavili dr. Šusteršič in tovariši nujni predlog, s katerim se vlada pozivlje, da v resnici potrebnim hišnim posestnikom v Ljubljani in na deželi z zakonom z dne 8. julija 1896 drž. zak. št. 132 dovoljena posojila v toliko olajša, da se brezobrestna posojila vknjižijo za triodstotnimi. Ako zbornica in vlada ugodita temu predlogu, potem bode mogla dežela kot porok ozirati se na večje število prosilcev, nego jej bode mogoče sedaj, ko so že vknjižena vsa brezobrestna posojila in je le še malo hipotečne varnosti na mnogih zadolženih posestvih.

Pozor ljubljanski volilci! Pristaši nemške stranke so dobili te dni to-le okrožnico: „Im Sinne der Beschlüsse des Vertrauensmännertages vom 21. Februar d. J. beehrt sich der unterzeichnete Ausschuss, anlässlich der bevorstehenden Gemeinderathswahlen die Herren Wähler des ersten Wahlkörpers zu einer Versammlung höflichst einzuladen, die am Sonntag den 11. April l. J., vormittags 11 Uhr im Casino-Balkonsaale (I. Stock) stattfindet. Tagesordnung: 1.) Verhandlung über die Frage der Wahlbetheiligung. 2.) Etwaige Aufstellung von Candidaten. Laibach im April 1897. Der leitende Ausschuss der deutschen Partei in Krain.“

Novo društvo. V Ljubljani se snuje splošno krščanskosocijalno društvo za Slovence.

Graški „Südmarki“ je dovolil dunajski mestni svet 500 gld. podpore. Jako obžalujemo, da so dunajski krščanski socijalisti še tako odvisni od zagrizenih nemških nacionalcov.

Bratje Čehi pridejo. Kakor čujemo, bodo bratje Čehi, ki se pripeljejo mimo Ljubljane, — kakor omenja naš praški dopisnik — dne 14. t. m. ob 3. uri 57 minut zjutraj, zajutrkovali na ljubljanskem kolodvoru. V Ljubljani ostanejo kakih 25 minut.

Celjski Slovenci se nameravajo udeležiti celjskih občinskih volitev, ki bodo 26., 27. in 28. t. m. Tako je prav! V delu je bodočnost.

Iz Gorice je danes došlo veselo poročilo, da ondi snujejo „Obrtno in trgovsko društvo za Goriško“. Delo goriških Slovencev za čvrsto narodno osamosvojenje je res občudovanja vredno.

Iz državnega zbora. V včerajšnji seji državnega zbora je bil zopet vihar, ko se je razpravljalo nujni predlog o jezikovni naredbi za Češko. Poslanci Iro, dr. Funke in dr. Steinwender so zahtevali, da naj se naredba precej razveljavi. Izvrstni govor Badenijev so vedno presekovali. Vpisalo se je 36 govornikov, 22 za, 14 proti. Pri glasovanju po imenih se je vsprejel predlog, da se nujnost odkloni.

Dr. Lueger župan. Pri volitvi župana za dunajsko mesto je dobil dr. Lueger dne 8. aprila od 132 oddanih glasov 93 glasov, ostale pa liberalci dr. Gröbl.

S Krete. Na avstroogersko torpedno kanoonsko ladijo „Satellit“ so 7. t. m. v zalivu Kuri streljali ustaši. Avstrijski kanoni so jim dali uspešen odgovor.

**Odda se takoj v najem
prostorna kovačnica**

tik ceste za dva ognja z vsem orodjem.

Več pove Valentin Flander v Železnikih.

FRANC ČUDEN,

urar,

Mestni trg. LJUBLJANA. Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatnine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah.

Spoštovanjem

FRANC ČUDEN.**Janez Jax**

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

in

strojev za vozarenje.

(biciklov, velocipedov.)

Ceniki franko na razpolago.

Josip Petrič,

čevljar,

Ljubljana, Opekarska cesta št. 32.

opozarja cenjene podpornike domačega obrta na svojo **izborno urejeno delavnico**. Izvršuje raznovrstno obutalo od najpreprostejšega do najfinejšega iz zanesljivega blaga prav trpežno in ceno.

priporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih dežnikov in solnčnikov

po najnižji ceni.

Lekarna A. Mardetschlaeger

„pri zlatem orlu“

v Ljubljani, Jurčičev trg poleg železnega mosta

priporoča svoje navlašč pripravljeno

ribje olje

prijetnega okusa in jako izvrstnega učinka. Cena steklenici 1 krono, 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za čiščenje in dezinfekcijo ust in zob priporoča se

Menthol ustna in zobna esenca,

ki tesni zobobol. Velika steklenica 80 kr. Menthol zobni prašek 1 pločevinasta škatljica 30 kr.

Slabotne osebe (ženske, otroci) se opozarjajo na trdtkine kri krepijoče železnato malagavino s chino 1/2 l 1 gld.

Najboljše odvajajoče sredstvo: Sagrađa malaga 1 stekl. 1 gld.

Stisnene sagrađapastile, narejene iz ekstrakta 1 škatljica (20 komadov) 1 gld.

Mag. ph. Mardetschlaeger, lekarnar in kemik.

Zalog drugod ni. P. n. občinstvo blagovoli naj se direktno obrni na: **lekarno „pri orlu“ v Ljubljani.****Josip Leuz,**

trgovec

v Ljubljani, Resljeva cesta

kupi ter plačuje po možno najvišji ceni, kakor

ribniški, angleški in

onejida-krompir, želod, hrastove ježice, bukov žir, vsakovrstne rastline (korenine in perje) v vsaki množini.

Plačuje takoj!**Avgust Erzin.**

Ljubljana, Kravja dolina št. 18. (Radeckega cesta)

priporoča

svojo bogato zalogo premoga.

Cene:

Trboveljski premog 50 kilo 46 kr.

Kočevski „ „ „ 34 „

Drva žagane in sekane 50 kilo 50 kr.

Brata Eberl,

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra

c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 51.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpreprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

Cene nizke.

FRANC PAVŠNER,

krojač v Ljubljani,

Vodnikov trg št. 4, nasproti c. kr. gimnaziju

se priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu v naročila na

duhovniško in civilno obleko

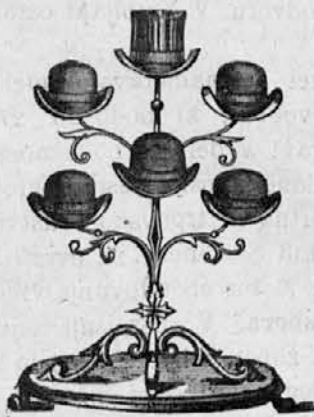
po poljubnem kroju, zagotavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno postrežbo in kar možno nizko ceno.

V Ljubljani na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino namizno in sladščičarsko pecivo po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruklji, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago.

Priporoča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imendneh in raznih slovesnostih.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najuljudneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Veselo spoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

Cene nizke.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

Poštena postrežba.

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobnihih spomenikov

in preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravlja obrise za cerkvena in stavbinska dela.